

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

المپیاد علمی ادبیات فارسی
دوره اول متوسطه

پایه نهم

تعداد سؤال: ۳۰ شروع آزمون ۱۰ صبح مدت پاسخگویی: ۶۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی دانش آموز: شماره داوطلبی:

سال تحصیلی ۹۵-۹۶ مرحله اول ۲۵ بهمن ماه ۹۵

* توجه: به پاسخ های اشتباه نمره منفی تعلق می گیرد

۱- با توجه به عبارت «بیمار با تعرض پاسخ داد: این مسئله بدانم و بمیرم بهتر است یا جاهل درگذرم؟» تعرض به چه معنا است؟

(۱) التماس و دعا

(۲) گریه و زاری

(۳) حالت اعتراض

۲- مترادف واژه‌های «صلاح، داعیه، مصاحبت، مساعی، عزیمت» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) راستی، انگیزه، هم‌نشینی، جمع سعی، رفتن

(۲) راستی، دلیل، بلاها، مهارت، سفر کردن

(۳) نیکی، انگیزه، صبح‌گاه، ماهر، سفر کردن

(۴) مصلحت، انگیزه، دوستی، کوشش‌ها، کوچیدن

۳- مفهوم همهٔ گزینه‌ها درست نوشته شده است به جز گزینهٔ ...

(۱) استقرار: آرام یافتن

(۲) افناع: قانع بودن

(۳) موهبت: دهش

۴- معنای واژهٔ «داد» در کدام گزینه با عبارت «پس در هر عمل که هست، نیکوسیرتی می‌باید و داد» تفاوت دارد؟

(۱) بکوشیم ما نیکی آریم و داد/ خنک آن که پند پدر کرد یاد

(۲) یکی پند آن شاه یاد آوریم/ ز کژی روان سوی داد آوریم

(۳) جهانی پر از داد شد یکسره/ همی روی بر تافت گریز از بره

(۴) نخست از جهان آفرین کرد یاد/ خداوند خوبی و پاکی و داد

۵- در کدام گزینه نادرستی املایی وجود دارد؟ (تشدید جزو غلط املایی به‌شمار نمی‌رود)

(۱) از این دید، میهن، برای همه هم‌پیوندان و باشنده‌گانش مادرانه رفتار می‌کند.

(۲) در بصره قحطی عظیم پدید آمد و خواهران متفرق شدند و رابعه به دست ظالمی افتاد.

(۳) مادران دل به مهر فرزندان گرم و تپنده دارند و فرزندان در پرتو گرم مادر جان می‌گیرند.

(۴) برای آن که انتقادش به طعن و لعن و هجو شباهت نیابد، آن را به طنز می‌آمیزد.

۶- در همهٔ گزینه‌ها نادرستی املایی وجود دارد به جز گزینهٔ ...

(۱) مرد فقیه مسئله را گفت و سپس از جای برخاست و دوست بیمار را ترک کرد.

(۲) صبر کند تا آن سخن تمام شود. پس جواب خود بگوید بروجهی که در متقدم طعن نکند.

(۳) چون میق و باران و رعد و برق و قوس قزح و علاماتی که در هوا پدید آید.

(۴) ایرانیان میهن را در آوردگاهها از گزند دشمنان و اهرمن‌خویان می‌رهانند.

۷- در کدام گزینه نادرستی‌های املایی، بیشتر است؟ (تشدید جزو غلط املایی به‌شمار نمی‌رود)

(۱) شط خرمشهر- غوغا کرد- صحنهٔ جانبازی- بی انصاف- دیده‌گان پرسشگر

(۲) خمپاره و ترکش- بستر بیماری- شکرگذار- لجه‌ها و گویش‌ها- فلان عابد

(۳) سنگین‌ترین مصائب- استراق سمع- خوض ننماید- خوار مغیلان- تهمت‌زده

(۴) تأثیرگذار- مایع تاسف- شهر طوس- حرص و هوس- غافل

۸- کدام گروه از کلمات دواملایی هستند؟

(۱) صفر- غریب

(۲) جرئت- هوشیار

(۳) فراق- فراغ

(۴) بهر- پائیز

۹- او ریاضی‌دان و فیلسوف بزرگ ایرانی بود که اوایل عمرش را در دربار خوارزمشاهیان گذراند. پس به دربار قابوس بن وشمگیر

رفت و «آثارالباقیه» را به نام آن پادشاه تألیف کرد. «التفهیم» از آثار اوست.

(۱) بهاءالدین خرمشاهی

(۲) عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر

(۳) ابوریحان بیرونی

(۴) خواجه نصیرالدین توسی

۱۰- معرفی کدام کتاب نادرست است؟

(۱) «روضهٔ خلد» نوشتهٔ مجد خوافی مانند گلستان سعدی نثری آمیخته به نظم و هجده باب دارد و در آن از آیات و احادیث بهره گرفته است.

(۲) «تذکره‌الاولیا» نوشتهٔ عطار نیشابوری، شاعر قرن ششم و هفتم است و موضوع آن شرح حال بزرگان عرفان و تصوف است.

(۳) «مرزبان‌نامه» را سعدالدین وراوینی بازگردانی کرد. این کتاب به شیوهٔ کلیله و دمنه است و مشتمل بر داستان و تمثیل

(۴) مجدالدین احمد بن محمد غزالی از دانشمندان سلجوقی است که کتاب «کیمیای سعادت» را به زبان فارسی نوشته است.

۱۱- در کدام گزینه تعداد وابسته‌های پیشین بیشتر از وابسته‌های پسین است؟

(۱) دادند دو گوش و یک زبانت ز آغاز/ یعنی که دو بشنو و یکی بیش مگوی

(۲) چون که مرا زین همه دشمن نهند/ تهمت این واقعه بر من نهند

(۳) ز نوای مرغ یاقق بشنو که در دل شب/ غم دل به دوست گفتن چه خوش است شهریارا

(۴) سگ اصحاب کهف روزی چند/ پی نیکان گرفت و مردم شد

۱۲- ضمیر شخصی در کدام گزینه مضاف الیه است؟

- (۱) در بن چاهیش بیاید نهفت
(۲) نبندد مرا دست چرخ بلند
(۳) حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار
(۴) تو را ای کهن بوموبر دوست دارم
- ۱۳- با توجه به بیت «غنیمت شمر جز حقیقت مجوی / که باری است فرصت دگر بار نیست» کدام گزینه نادرست است؟
- (۱) غنیمت: مسند - فرصت: نهاد
(۲) حقیقت: متمم - باری: قید
(۳) دگر: صفت مبهم - بار: نهاد
(۴) غنیمت: مفعول - باری: مسند

۱۴- زمان فعل در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) اگر خواهی به درجه مورچه قناعت کنی، می باش (مضارع التزامی - مضارع اخباری)
(۲) فردا جاهیت خواهد بود؛ چنان که مقربان آسمان به تو نازند (آینده - مضارع اخباری)
(۳) پس رابعه به خانه برفت و تا روز نماز کردی. (مضارع التزامی - ماضی استمراری)
(۴) به احساسات زیبای مردی که نوازنده بود، نزدیک می شدم. (ماضی ساده - ماضی مستمر)
- ۱۵- سوم شخص مفرد ماضی استمراری و دوم شخص جمع مضارع اخباری در کدام مصدر متفاوت است؟

- (۱) فرستادن
(۲) دویدن
(۳) پرستیدن
(۴) ترسیدن

۱۶- در کدام گزینه نهاد وابسته پیشین دارد؟

- (۱) ذوقی چنان ندارد بی دوست زندگانی / دودم به سر برآمد زین آتش نهانی
(۲) همه یکدلانند یزدان شناس / به نیکی ندارند از بد هراس
(۳) پسر نوح با بدان بنشست / خاندان نبوتش گم شد
(۴) همه سر به سر تن به کشتن دهیم / از آن به که کشور به دشمن دهیم

۱۷- نوع جمله پرسشی در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) که تواند که دهد میوه الوان از چوب / یا که داند که برآرد گل صدبرگ از خار؟
(۲) کی توان از خلق متواری شدن پس برملا / مشعله در دست و مشک اندر گریبان داشتن؟
(۳) کس عهد کسی چنین گزارد / کو را نفسی به یاد نارد؟
(۴) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا داند حال ما سبکباران ساحلها؟

۱۸- کدام گروه واژگان زیر همگی هم خانواده نیستند؟

- (۱) عز، معز، عزت، اعزاز
(۲) عار، عاید، اعیار، عودت
(۳) قیامت، قائم، قیام، مقیم
(۴) مزید، زیاد، زائد، مزایده

۱۹- لحن خواندن درس «آرشی دیگر» چگونه باید باشد؟

- (۱) حماسی - تعلیمی
(۲) روایی - تعلیمی
(۳) میهنی - حماسی
(۴) حماسی - روایی

۲۰- در کدام گزینه، کنایه بیشتری به کار رفته است؟

- (۱) دهر سپیددست سیه کاسه‌ای است صعب / منگر به خوش‌زبانی این ترش‌میزبان
(۲) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم / سرزنش‌ها گر کند خار مغیلان غم مخور
(۳) یا ما خبر خاک کف پای تو گفتند / دامن بگرفت اشک به دندان و روان رفت
(۴) دریغ است ایران که ویران شود / کنام پلنگان و شیران شود

۲۱- در کدام گزینه تخلص به کار نرفته است؟

- (۱) چنین قصیده ز مسعود سعد سلمان خواه / چنین قصاید مسعود سعد سلمان راست
(۲) هرچه جایی است بزم را زبید / هرچه جامی است باده را شاید
(۳) به نظم چو پروین و نثر چو نعش / نبود آفتاب جهان عنصری
(۴) خاقانیا ز مدحت شاهان کران طلب / تا از میان موج سیاست برون شوی

۲۲- در کدام گزینه آرایه‌های جناس و مراعات نظیر وجود دارد؟

- (۱) یوسف گم‌گشته باز آید به کنعان غم مخور / کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور
(۲) بامدادی که تفاوت نکنند لیل و نهار / خوش بود دامن صحرا و تماشای بهار
(۳) پایش از آن پویه درآمد ز دست / مهر دل و مهره پشتش شکست
(۴) حافظ اندر درد او می‌سوز و بی درمان بساز / زان که درمانی ندارد درد بی آرام دوست

۲۳- مفهوم «یا باید با شمشیر جنگید و شربت شهادت نوشید و یا با افتخار زندگی کرد و تن به ذلت و خواری نداد- امام حسین(ع)» با

کدام گزینه تناسب بیشتری دارد؟

- (۱) در حبس و خلوتم تا وارهم به مرگ/ یا پر برآورم، بهر پربدنی
- (۲) ما بر مراد برسر گردون نهیم پای /یا مردوار برسر همت نهیم سر
- (۳) اقوام روزگار به اخلاق زنده اند /قومی که گشت فاقد اخلاق مردنی است
- (۴) یا بزرگی و عز و نعمت و جاه/ یا چو مردانت مرگ رویاروی

۲۴- پیام کدام بیت به درستی در برابر آن نوشته نشده است؟

- (۱) در زندگی مطالعه دل غنیمت است/ خواهی بخوان و خواه نخوان ما نوشته ایم (خودشناسی)
- (۲) این سخن سعدی نه از روی هواست/ هر کجا نوری است ز انوار خداست (آفرینش، دلیل وجود خدا)
- (۳) به نزد مهان و به نزد کهان/ به آزار موری نیززد جهان (بی ارزشی جهان)
- (۴) چو خواهی که نامت بود جاودان/ مکن نام نیک بزرگان نهان (ارزش دادن به بزرگان)

۲۵- مفهوم کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) مقربان آسمان به تو نازند. (دوست داران و نزدیکان خدا به تو افتخار کنند)
- (۲) هوای دل من در موافقت فرمان تو است. (میل و خواسته دل من به دنبال دستور تو است)
- (۳) صد هزاران چشم قاب عکس کودک ما شد (صد هزار چشم، کودک ما را نگاه می کرد)
- (۴) همه فرزندان این آب و خاک که زادبودشان در خاک این جا ست. (همه کسانی که در این جا زندگی می کنند)

۲۶- پیام کدام گزینه از بیت «این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود/ هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار» دورتر است؟

- (۱) چندین هزار منظر زیبا بیافرید/ تا کیست کو نظر ز سر اعتبار کرد
- (۲) آفرینش همه تنبیه خداوند دل است/ دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار
- (۳) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح اند/ نه همه مستمعی فهم کند این اسرار
- (۴) دیده ای نیست نبیند رخ زیبای تو را/ نیست گوشی که همی نشنود آوای تو را

۲۷- پیام کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) عقل حیران شود از خوشه زرین عنب/ فهم عاجز شود از حقه یاقوت انار
- (۲) ز خارت گل آورد و از نافه مشک/ زر از کان و برگ تر از چوب خشک
- (۳) نه در ایوان قریب و هم را بار/ نه با چون و چرایش عقل را کار
- (۴) عقل ها حیران شود کز خاک تاریک نژند/ چون برآید این همه گل های نغز کامکار

۲۸- مفهوم عبارت «اگر مردم را با گوهر اصل، گوهر هنر نباشد؛ صحبت هیچ کس را به کار نیاید.» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) اگر برای انسان همراه شرافت، دانش و دانایی نباشد، او به کار هم نشینی با هیچ کسی نمی آید.
- (۲) اگر انسان افزون بر نجابت و اصالت، هنر نداشته باشد، هیچ کس هم سخن او نمی شود.
- (۳) اگر انسان افزون بر برتری هایی که کسب کرده، برتری های ذاتی نداشته باشد، به کار هم نشینی با هیچ کس نمی آید.
- (۴) اگر انسان افزون بر برتری های ذاتی، چیزی نیاموزد به درد هم نشینی با هیچ کس نمی خورد.

۲۹- کدام گزینه توکل داشتن به خدا را توصیه نمی کند؟

- (۱) بخشنده گی و سابقه لطف و رحمتش/ ما را به حسن عاقبت امیدوار کرد
- (۲) ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی بر کند/ چون تو را نوح است کشتیبان ز توفان غم مخور
- (۳) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشیبان/ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان
- (۴) گر هزاران دام باشد هر قدم/ چون تو با مایی نباشد هیچ غم

۳۰- با توجه به درس «راز موفقیت»، خواجه نصیرالدین توسی دلیل موفقیت را چه می داند؟

- (۱) خواندن و تلاش زیاد
- (۲) مطالعه برای فهمیدن
- (۳) بهره بردن از محضر استاد
- (۴) بحث و مناظره با دوستان